

Відгук

на дисертаційне дослідження ЮЕ ЇН «Підготовка майбутніх учителів музики до навчання мистецтва старших підлітків в художньо-освітньому середовищі школи», подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта. Музичне мистецтво.

Реформування та модернізація загальної середньої освіти стали поштовхом до змін у стратегії підготовки майбутніх учителів, які стосуються, в тому числі, й навчання мистецтва. Проблема розвивального впливу мистецтва на особистість є однією з фундаментальних в теорії і практиці педагогічної науки. Адже формування духовності, світогляду, самовираження особистості, набуття педагогом фахових умінь і навичок для практичної реалізації в закладах загальної середньої освіти є предметом наукових пошуків не тільки в Україні, але й у Китаї. Складною системою, що знаходиться в постійному розвитку і охоплює різні напрями мистецького життя школи є художньо-освітнє середовище, якому в наукових дослідженнях приділено очевидну недостатню увагу. Тому існує потреба в розробці теоретичного і методичного підґрунтя означеної проблеми, якій і присвячена дисертаційна робота ЮЕ Їн. Її актуальність не викликає жодних сумнівів.

Привертаємо увагу на ряд важливих концептуальних і теоретико-практичних досягнень дисертантки через призму виконання поставлених нею завдань. *Перше завдання* спрямоване на розкриття змісту навчання мистецтва учнів як орієнтиру для підготовки вчителів музики. Його особливістю є те, що авторка спрямовує своє дослідження не просто на висвітлення змісту навчання мистецтва учнів, а й на зміст підготовки вчителя (і це дуже важливо). Дисертантка розв'язує його шляхом детального порівняльного аналізу освітніх стандартів і типових освітніх програм, у яких наголошується на особистісно-ціннісному ставленні учнів до мистецтва і на посиленні інтегральної підготовки вчителя, яке передбачає навчання різним видам мистецтва в основі якого лежить музика. Як позитив, відмічаємо опору на компетентнісний підхід, що робить дослідження сучасним і необхідним у

нинішніх умовах. Інтегральною, стосовно ряду інших компетентностей, в дисертації виступає культурна компетентність. Така виваженість і продуманість суголосна основним положенням Концепції «Нова українська школа», ряду документів та публікацій, де проголошено орієнтир на виховання людини культури. Цю позицію дисертантка підтверджує думкою про те, що художнє пізнання володіє унікальною здатністю впливати на формування усіх ключових компетентностей, розвиваючи особистість цілісно. Як позитивний факт оцінюємо доречну, змістовну паралель з дослідженнями китайських учених і акцентом на спільних та відмінних рисах у формуванні індивіда.

Виконуючи *друге завдання*, яке спрямоване на уточнення сутності та структури феномену підготовленості майбутніх учителів музики до навчання мистецтва учнів старшого підліткового віку, дисертантка цілком логічно розглядає його з двох позицій: щодо вимог до учнів та орієнтації на процес фахової підготовки вчителя. Це дає їй можливість сформулювати методичні засади підготовки майбутніх учителів музики як педагогів інтегральної дисципліни. Причому, авторка дуже слушно звертає увагу на важливий факт: інтегральна мистецька освіта істотно відрізняється своєю системністю від міжпредметних зв'язків. Перш за все, ця різниця стосується глибинних зв'язків між видами мистецтва, а музика, як стрижневий об'єкт пізнання для майбутнього вчителя, має розглядатись як результат індивідуально інтерпретованої і втіленої в художніх образах багатогранної життєвої реальності. Ми схвалюємо думку дисертантки про те, що саме до впровадження такої ідеї має бути підготовлений майбутній учитель музики. Нами усіляко підтримується зосередження дисертантки на старшому підлітковому віці учнів, який дуже рідко береться до розгляду науковцями через складність і суперечливість цього періоду в становленні особистості. Разом з тим, авторка дослідження дуже слушно відмічає, що вчителю необхідно розуміти природу мистецької діяльності у віковій динаміці, усвідомлювати специфіку її різновидів у кожному віці. З нашої точки зору, в

роботі ставиться дуже складне, для сучасних умов, завдання - підготовленість учителів музики до навчання учнів мистецтва які б володіли *системою загальнокультурних, музично професійних і особистісних якостей*. До честі дисертантки, вона, по-перше, зробила вдалу спробу вирішити це завдання, а по-друге, пропонує вичерпну характеристику кожного із цих напрямів підготовки, та розглядає структурні компоненти саме такої підготовленості вчителя які мають виражений і послідовний характер.

У становленні фахівця будь-якого рівня і напрямку важливу роль відіграє освітнє середовище, як компонент системи його підготовки. Саме цей аспект став *третьім завданням* у дослідженні аспірантки, яке в роботі успішно вирішується. Підготовку вчителя вона орієнтує на взаємозв'язок художньо-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти і вищої музично-педагогічної освіти. В цьому одне з достоїнств цієї дисертаційної роботи, бо художньо-освітнє середовище і школи, і вишу в кожному закладі є неповторним і ціннісним. До того ж, цей аспект підготовки вчителя майже недосліджений у педагогічній науці.

У визначенні методико-орієнтувальної ролі художньо-освітнього середовища для підготовки майбутніх учителів музики увага зосереджується на його спільних рисах і закономірностях утворення та функціонування. Розгляд цього феномену з такої точки зору є складовою новизни дослідження, до того ж авторка справедливо стверджує, що *педагогічний потенціал* художньо-освітнього середовища школи полягає в закладеній в ньому можливості для розвитку суб'єктності вчителів і учнів на основі діалогічного пізнання мистецтва. Ми схвалюємо точку зору здобувачки стосовно того, що акцент має бути зроблений на загальнокультурному і загальноестетичному чинниках середовища, чим створюється підґрунтя для використання мистецтва в освоєнні учнями інших сфер знання.

Хочемо звернути увагу ще на одну важливу позицію дисертантки, згідно з якою слід націлювати процес підготовки вчителів музики на те, щоб кожен вихованець був спроможний збагачувати власне художньо-освітнє

середовище, свою ціннісну сферу. Таким чином, учитель музики має оволодівати способами впливу на суб'єктність майбутніх учнів через спонукання їх до самозбагачення. Авторка наголошує, що створення художньо-освітнього середовища має орієнтуватися на специфіку закладу і в цьому є його унікальність.

Наступне завдання яке поставлене в дисертаційній роботі та успішно виконується - *розробити педагогічні умови та методiku підготовки майбутніх учителів музики до навчання учнів мистецтва в художньо-освітньому середовищі школи.* Особливо суттєвим тут є той факт, що середовищний підхід розглядається як можливість розвитку особистості в стратегії реалізації особистісного потенціалу суб'єктів освітнього процесу. Це означає націленість на розкриття креативності, інноваційності, діяльній активності, особистісного розвитку і сприяння самореалізації суб'єктів, педагогічної підтримки, варіативності, принципу доступності тощо. Такі складові повністю відповідають сучасному баченню науковцями підготовки фахівців, що зафіксовані в державних стандартах і виступають концептуальною основою та стрижневою педагогічною умовою ефективної підготовки вчителя музики. Середовище при цьому постає як ресурсний та інформаційно-культурний центр. Звертаємо увагу на виваженість і продуманість концепції дослідження та відмічаємо, що саме цей підхід інтегрує інші напрямки, серед яких істотного значення набувають діалогічний, особистісно орієнтований, суб'єктно-діяльній, компетентній та поліхудожній підходи.. Важливо відмітити як позитивний факт, що фактично всі означені складові базуються на гуманістичних цінностях та детально і змістовно характеризуються. Серед принципів підготовки майбутнього вчителя музики до навчання мистецтва учнів школи особливо виокремлюємо принцип *інноваційності змісту та організаційного забезпечення*, який набуває особливої актуальності в добу поширення онлайн навчання.

Ще одним здобутком дисертантки є вихідні позиції для розроблення методики підготовки майбутніх учителів музики до навчання мистецтва та

сама методика, яка включає етапність, форми, методи прийоми в кожному з компонентів підготовленості студентів до навчання старших підлітків у художньо-освітньому середовищі школи. Вони відрізняються змістовністю, різноманітністю, послідовністю та науковістю викладу. Все це дало можливість розробити абсолютно чітку, науково обґрунтовану структурно-функціональну модель підготовки майбутніх учителів музики до навчання учнів мистецтва в художньо-освітньому середовищі школи. Вона включає концептуальний, діагностичний, методичний, та результативний блоки.

Здійсненню *апробації методичних засад* підготовки майбутніх учителів музики до навчання учнів мистецтва було *п'ятим завданням* дисертації. Його розв'язання спрямовувалось авторкою на обґрунтування діагностувальної процедури, експериментальну перевірку ефективності застосування розробленої методики, на реалізацію стрижневої педагогічної умови – дотримання середовищного підходу на основі застосування ефективних методів підготовки учителів музики до навчання мистецтва та аналіз динаміки досліджуваного феномену. В результаті проведеної, на наш погляд, потужної експериментальної роботи дисертантці вдалося одержати достовірні позитивні результати, які переконують у науковій значущості проведеного дослідження. Сформульовані завдання вирішені здобувачкою в повному обсязі, що підтверджено загальними висновками.

Висновок. Дисертаційна робота ЮЕ ІН виконана на актуальну тему, є завершеним дослідженням, відповідає спеціальності *014 Середня освіта. Музичне мистецтво* і рекомендується до захисту, а сама дисертантка заслуговує присвоєння їй вченого ступеня доктора філософії із зазначеної спеціальності.

Рецензент :

доктор педагогічних наук,
професор кафедри хорового
диригування та теорії і методики
музичної освіти УДУ
імені М.П.Драгоманова

